

Raport privind rezultatele și consecințele cercetărilor și investigațiilor arheologice de la Periprava, derulate sub egida IICCMER

1. Scurt istoric al unității

Printre penitenciarele și coloniile de muncă din România comunistă Periprava a ocupat un loc important și pentru că, alături de Gherla sau Aiud, a reprezentat una dintre marile unități de detenție, fiind socotită colonie de muncă de categoria I, cu o capacitate de deținere de peste 3.000 de deținuți.

Apropierea graniței sovietice și faptul că unitatea era situată pe un grind și înconjurată din toate părțile de apă, făceau din Periprava un loc de temut. Orice cale de comunicare terestră cu restul României era tăiată de ape. Aceste date geografice au făcut ca locul să fie ideal pentru amplasarea unei colonii de muncă unde, începând cu 1959, au fost transferați deținuți politic.

Formațiunea 0830 a fost înființată la 1 iulie 1957, prin ordinul numărul 2394 al ministrului Alexandru Drăghici, având ca scopuri oficiale „construirea unui dig pe o lungime de 16500 km între comuna Periprava și Sfiștofca pentru a feri de inundații o suprafață de teren și a o reda agriculturii prin defrișarea stufului și deștelenitul acestui teren”, dar și „înălțarea șoselei din comuna Periprava pe o distanță de 2,500 km.”

Conform estimărilor noastre, aproximativ 5000 deținuți politici au trecut prin secțiile acestei formațiuni (Centru, Grind și Bacuri), în intervalul 1959-1964. Condițiile de detenție, caracterizate prin alimentație insuficientă, asistență medicală precară, muncă forțată și violență brută, au condus la **moartea a 105 dintre ei**. Alți 18 deținuți de drept comun au murit în aceeași colonie, în intervalul 1957-1967.

2. Sesizarea penală și procesul lui Ioan Ficior

În data de **18 septembrie 2013**, IICCMER a depus o sesizare împotriva fostului comandant al coloniei de la Periprava, Ioan Ficior, care a fost acuzat de săvârșirea infracțiunii de „genocid”.

În urma finalizării rechizitoriului Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la 18 august 2014, încadrarea a fost schimbată, iar Ioan Ficior a fost trimis în judecată pentru săvârșirea de „infracțiuni contra umanității”, prevăzute de articolul 439 alineatul 1 litera j, cu aplicarea articolului 5 Cod Penal, intrat în vigoare la 1 februarie 2014. **La 30 martie 2016, pentru infracțiunea de „tratamente neomnoase”, Ioan Ficior a fost condamnat la 20 de ani de închisoare, conform Codului Penal din 1968.** Sentința a fost însoțită de degradarea

militară și interzicerea drepturilor civile. Apelul s-a judecat începând cu toamna anului 2016, la Înalta Curte de Casație și Justiție a României, care, la 29 martie 2017, a confirmat întocmai verdictul primei instanțe.

3. Cercetarea la fața locului și primele investigații arheologice

Primele cercetări la Periprava s-au desfășurat în vara anului 2008, atunci când Institutul a fost sesizat de către Manuela Hagiopol cu privire la dispariția în colonia din Deltă a tatălui său, Eugen Basica. O echipă a IICCMER s-a deplasat pentru prima oară la fața locului, unde s-au obținut date importante privind regimul de detenție și numărul deținuților politic decedați și s-a identificat locul de înhumare al acestora, care se afla într-un sector aparte al cimitirului sătesc. La momentul respectiv, acțiunea s-a limitat la scopul de cercetare, fără consecințe juridice.

Primele săpături, realizate cu mijloacele specifice arheologiei contemporane, s-au derulat, sub egida IICCMER, în **septembrie 2013**. Acestea au stabilit că **zona de înhumare ocupă o suprafață de aproximativ 700 de metri pătrați** și este delimitată de mormintele localnicilor, fiind lipsită de monumente funerare sau alte semne distinctive. Principalele caracteristici ale investigației au relevat semnele înhumării la întâmplare, fără respectarea oricărui element tradițional sau religios, lipsa inventarului funerar și depunerea neglijentă, în sicrie rudimentare sau substitute ale acestora. De asemenea, două dintre sicrie au fost depuse într-o singură groapă, fapt care ar putea să indice graba în realizarea înhumării. S-au constatat și anumite particularități anatomice, precum membre în poziții nefirești sau, într-un caz, existența unei legături de sârmă în jurul membrelor inferioare încrucișate. Toate aceste elemente au condus la concluzia că mormintele aparțin, cel mai probabil, deținuților din colonia de muncă.

A doua campanie de investigații arheologice s-a desfășurat în perioada 25-28 mai 2015. Alături de secțiunile din 2013, care au fost redeschise, au mai fost practicate alte două, în care au fost descoperite șase morminte, prezentând aceleași caracteristici cu cele descoperite în 2013. Elementul de noutate al acestei campanii, o dovadă în plus că gropile aparțin deținuților din colonie, a fost descoperirea faptului că, deși înhumările se realizau neglijent în fiecare mormânt în parte, exista un plan general, deținuții fiind îngropați în șiruri. La finalul investigației, scheletele au fost rdicate în prezența medicului legist, împachetate individual și transportate la Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” din București, în vederea prelevării de probe și a efectuării testului A.D.N.

În 2016 au fost practicate alte două unități de săpătură cu o suprafață însumată de 50 metri pătrați, în acestea fiind identificate și cercetate un număr de 9 morminte.

În 2017 au fost executate două mari unități de săpătură cu o suprafață însumată de 121,5 metri pătrați, în acestea fiind identificate și cercetate un număr de 13 morminte. În cursul campaniei din 2018 au fost practicate două unități de săpătură (S.13 = 23,50 x 3,00 m și S.14 = 8,50 x 5,00 m) care au cuprins o suprafață însumată de 113 metri pătrați, în acestea fiind identificate și cercetate un număr de 11 morminte. S-a considerat că nouă scheletele aparțin unor deținuți, motiv

pentru care au fost recuperate în cursul campaniei și s-a urmat procedura legală: osemintele defuncțiilor au fost demontate și recuperate în prezența unui medic legist, fiind împachetate și transportate la Serviciul de Medicină Legală din cadrul Spitalului Județean Tulcea.

În campania de cercetări arheologice din 2019 au fost practicate patru unități de săpătură sau secțiuni arheologice (S.15 = 7 x 3 m ; S.16 = 11 x 3 m; S.17 = 3 x 2 m; S.18 = 7,40 x 3 m) care au cuprins o suprafață însumată de peste 82 de metri pătrați, în acestea fiind identificate și cercetate un număr de **10 morminte**.

5. Situația în prezent

La sfârșitul cercetărilor din vara anului 2019 s-a ajuns la un număr total de **18 secțiuni arheologice deschise și 54 de morminte cercetate**. Conform opiniei arheologilor, în baza dovezilor de la fața locului, datorită caracteristicilor de înhumare, **51 dintre morminte aparțin deținuților morți în colonie**. Alte trei, prin inventarul funerar descoperit și forma deosebită a sicriilor, aparțin unor decedați despre care localnicii afirmă că au fost îngropați în această zonă în perioada mai recentă, fiind sinucigași sau oameni străini de comunitate.